

innovatsii” [“Design-Thinking for Innovation” course]. Available at: <http://osvita.ua/vnz/57406/> (accessed 15 Jan.2020). [in Ukrainian].

8. Prusak, V. F. (2016). Stanovlennia ta rozvytok dyzain-osvity v Ukraini (kinets XX – pochatok XXI st.). [Formation and development of design education in Ukraine (end of XX – beginning of XXI century)]. *Bulletin of the Lviv National Academy of Arts*. No. 31. pp. 71–82. [in Ukrainian].

9. Saprykina, L. V. (2018). Aktualni problem profesiinoi pidgotovky maibutnikh dysianeriv u vyshchikh navchalnykh zakladakh [Current issues in training of the future designers in higher educational]. *Bulletin for the Kryvyi Rih National University named after Mikhail Ostrogradsky*, Vol. 2(109), pp.108–113. [in Ukrainian].

10. Turchyn, V. V. & Lugovsky, A. F. (2017). Navchalne Maketuvannia u suchasni proektni praktysi. Promyslovi Dysiin. [Training layout in modern design practice. Industrial design]. *Artistic notes*, Vol. 22., pp.183–191. [in Ukrainian].

11. Fursa, O. O. (2012). Tendetsii rozvytku dysain osvity v Ukraini (druha polovyna XX st. – pochatok XXI st) [Trends in development of design education in Ukraine (second half of XX – beginning of XXI century)]. *Inst. Ped. education and adult education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine*. Lugansk, 447 p. [in Ukrainian].

12. Parsons, G. (2016). The Philosophy of Design. Polity Press. 192 p. [in English]. (accessed 10 March 2013)

Стаття надійшла до редакції 10.01.2020

УДК 793.31 (477.84)

DOI:

Людмила Щур, асистент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАХІДНОГО ПОДІЛЛЯ

У статті висвітлено питання функціонування хореографічної культури у діяльності як дитячих аматорських танцювальних колективів, так і студентських аматорських танцювальних ансамблів закладів вищої освіти, які працюють на теренах Західного Поділля. Зроблено коротку характеристику діяльності єдиного професійного академічного ансамблю танцю “Надзбручанка” у Західному Поділлі. Розглянуто основні аспекти створення танцювальних ансамблів, а також роль їх керівників. Виявлено стан збереження західноподільських танцювальних традицій та їх місце у репертуарі діючих хореографічних колективів.

Ключові слова: хореографічна культура; танцювальні колективи; Західне Поділля.

Літ. 19.

Lyudmyla Shchur, Assistant of the Musicology and Methods of Music Department Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University

STRUCTURAL AND FUNCTIONAL ASPECTS OF CHOREOGRAPHIC CULTURE OF WESTERN PODILLYA

The folk choreographic culture of Western Podillya is a kind of chronicle of traditions, rituals and customs of the regional dance heritage, which is an integral part of the choreographic culture of Ukraine as a whole.

Given the processes of globalization in the modern world, the regional perspective of scientific research becomes especially relevant. However, despite numerous scientific works that cover the development and functioning of amateur dance groups, Western Podillya wasn't mentioned.

According to the Ternopil Regional Methodical Center of Folk Art (TRMCFA), as of 2018, there were 200 choreographic groups (about four thousand participants) in the cultural institutions in Ternopil region, including 12 folk and 23 exemplary ensembles.

Amateur choreographic art was also popularized among students in higher educational institutions of Western Podillya.

The Promin folk dance ensemble of Ternopil State Pedagogical Institute (now Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University) dates back to 1969, the title was conferred in 1977 (leader – Honored Culture Worker of Ukraine Vasyl Pochynok).

Terebovlya Higher School of Culture (now Terebovlya College of Culture and Arts) is the only educational institution in Ternopil region for training specialists in the sphere of professional choreographic art development.

The Dzherelo folk dance ensemble, guided by Honored Scholar of Education of Ukraine Halyna Aleksandrovych, and the Lyubystok. amateur folk dance ensemble of the Centre for Culture and Leisure of the Terebovlya City Council, which was founded in 1989 on the initiative of Honored Culture Worker of Ukraine Ihor Nykolyslyn, function there.

The Yabluneviy tsvit folk dance ensemble of Chortkiv Humanitarian and Pedagogical College named after Oleksander Barvinskiy, guided by Honored Culture Workers of Ukraine – Nataliya and Volodymyr Hudovi – was founded in 1994, the title was conferred in 1996.

The Neopalyma Kupyna National Theater of Folk Dance of Ternopil Higher Vocational School № 4 named after Mykhailo Parashchuk has been functioning since 2001 (leader – Honored Culture Worker of Ukraine Vasyl Pochynok).

The Nadzbruchanka Academic Dance Ensemble, which was founded in 1959 according to the order of the Department of Culture in Ternopil region and on the initiative of the Regional House of Folk Art (now the Regional Philharmonic) for the purpose of promoting choreographic art among the population of Podillya, is the only professional dance ensemble in Western Podillya.

Therefore, the study of the functioning of these dance ensembles is determined by ethnographic and historical value in the context of contemporary reproduction of real national identity. It is an effective factor in the artistic, aesthetic and national upbringing of children and young people.

Keywords: choreographic culture; dance groups; Western Podillya.

Постановка проблеми. Народна хореографічна культура Західного Поділля – це своєрідний літопис традицій, обрядів та звичаїв танцювальної регіональної спадщини, що є невід’ємною складовою хореографічної культури України загалом. Досліджуючи питання збереження, розвитку і трансформації хореографічної культури на теренах Західного Поділля, слід детальніше вивчити історію створення у різні роки та діяльність танцювальних колективів, їх репертуарний доробок, що дасть можливість пізнати та виявити загальний стан функціонування та розвитку танцювального мистецтва означеного регіону.

Мета статті – висвітлити питання сучасного функціонування хореографічної культури у діяльності танцювальних колективів Західного Поділля.

Аналіз основних досліджень. Дослідження та вивчення хореографічної культури Західного Поділля у науковій літературі представлені такими напрямками: культуролого-історичним, методичним, фольклорно-етнографічним тощо.

Історико-методичні аспекти генези та еволюції окремих жанрів хореографічної культури Західного Поділля висвітлені у культурологічних, мистецтвознавчих, музикологічних та етнохореологічних дослідженнях і відображені у працях В. Гнатюка [5], Р. Гарасимчука [4], А. Гуменюка [7], Б. Водяного [3], В. Губ’яка [6], О. Смоляка [13], М. Хая [17] та ін.

Слід зазначити, що, у різні роки, формуванню та розвитку хореографічної культури Західного Поділля активно сприяли керівники аматорських та професійних танцювальних колективів, серед яких: заслужений артист УРСР Олександр Данічкін, заслужені працівники культури України Василь Починок, Ігор Николишин, Зіновія Бирда,

Наталія та Володимир Гудові, відмінники освіти України Галина Александрович, Анатолій Поліщук та ін.

Виклад основного матеріалу. У другій половині ХХ століття по всій Україні спостерігається активне створення художніх самодіяльних колективів, де значного розквіту набуває і танцювальне мистецтво. На думку Т. Луговенко: “ключове завдання хореографічних колективів полягає у збереженні та збагаченні надбань народної творчості, втілення засобами хореографії художніх образів, відображення фольклорного розмаїття обрядів та свят” [10, 385].

За умов панування глобалізаційних процесів особливої актуальності набуває регіональний ракурс досліджень. Однак, попри численні наукові праці серед дослідників, у яких би висвітлювались розвиток та діяльність аматорських танцювальних колективів, власне, Західного Поділля не було.

Лише у 2018 р., чи не вперше, А. Підлипський у своїй статті “Аматорські колективи народно-сценічного танцю Тернопільщини другої половини ХХ – початку ХХІ століття” проаналізував стан народно-сценічного танцювального аматорства Тернопільщини із застосуванням історико-хронологічного принципу при аналізі та систематизації фактів, що дало змогу науковцю провести об’єктивне дослідження [11, 187 – 193].

Одними з перших дитячих та юнацьких аматорських танцювальних колективів стали народний аматорський ансамбль танцю “Чайка” Чортківського районного будинку культури імені Катерини Рубчакової, створений у 1949 р., звання присвоєно у 1965 р. (керівник – Тетяна Жук); народний аматорський ансамбль танцю “Пролісок” Підволочиського районного будинку культури Підволочиської ОТГ створено у 1967 р., звання присвоєно у 1972 р. (керівник – член

Національної хореографічної спілки України Тетяна Круть); народний аматорський танцювальний ансамбль “Юність” Козівського районного будинку культури створений у 1972 р., звання присвоєно у 1977 р. (керівник – Мар’яна Чорна); народний аматорський ансамбль танцю “Червона калина” Тернопільського міського палацу культури “Березіль” імені Леся Курбаса створений у 1978 р., звання присвоєно у 1991 р. (керівник – член Національної хореографічної спілки України Ігор Козловський); зразковий аматорський ансамбль танцю “Сонечко” Тернопільського міського палацу культури “Березіль” імені Леся Курбаса створений у 1981 р., звання присвоєно у 1984 р. (керівник – заслужений працівник культури України, член Національної хореографічної спілки України Зіновія Бирда); зразковий аматорський хореографічний колектив “Водограй” Бережанського районного будинку культури створений у 1983 р., звання присвоєно у 2007 р. (керівник – Ольга Сорочан); зразковий аматорський ансамбль танцю “Калина” будинку культури села Улашківці Чортківського району створений у 1984 р., звання присвоєно у 1990 р. (керівник – Галина Сендзюк); зразковий аматорський ансамбль танцю “Джерельце” Чортківського районного будинку культури імені Катерини Рубчакової, створений у 1992 р., звання присвоєно у 1993 р. (керівник – Тетяна Жук); народний аматорський ансамбль танцю “Пролісок” села Котюжини Збаразького району створений у 1992 р., звання присвоєно у 2002 р. (керівник – Євдокія Тимошенко); зразковий аматорський ансамбль танцю “Оксамит” Гусятинського районного будинку культури створений у 2003 р., звання присвоєно у 2012 р. (керівник – Галина Заверач); зразковий аматорський ансамбль танцю “Надія” Борщівського районного будинку культури створений у 2005 р., звання присвоєно у 2009 р. (керівник – член Національної хореографічної спілки України Ірина Піхлер) та ін. [1].

За інформацією Тернопільського обласного методичного центру народної творчості (ТОМЦНТ) станом на 2018 р. лише у закладах культури у Тернопільській області функціонувало 200 хореографічних колективів, а це близько чотирьох тисяч учасників, з них 12 народних та 23 зразкових колективів [1, 3].

Аматорське танцювальне мистецтво активно популяризувалось і серед студентської молоді у вищих навчальних закладах Західного Поділля.

Народний ансамбль танцю “Промінь” Тернопільського державного педагогічного інституту (тепер Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира

Гнатюка) бере свій початок із 1969 р., звання присвоєно у 1977 р. (керівник – заслужений працівник культури України Василь Починок). У репертуарі колективу популярними були “Прикарпатські коломийки”, “Топтя”, “Студентський трудовий”, “Весільний галичанський”, “Рибаки”, “Карпати, Карпати”, молдавські народні танці “Сербеторяска” та “Хора Маре” (у постановці заслуженого діяча мистецтв Молдавської РСР Бориса Решетнікова) та ін. [19, 212 – 237].

Народний самодіяльний ансамбль танцю “Промінь” під керівництвом заслуженого працівника культури України Василя Починка – це особлива сторінка історії ТНПУ ім. В. Гнатюка. Відновлення та збереження танцювальних традицій, систематична робота над вдосконаленням професійності, естетичний та духовний розвиток особистості, високий рівень культури, перемоги та успіхи – це саме ті основні якості, якими володіли керівник та вихованці-учасники танцювального ансамблю.

Єдиним навчальним закладом з підготовки спеціалістів для діяльності у сфері розвитку професійного хореографічного мистецтва на Тернопільщині є Тербовлянське вище училище культури (тепер Тербовлянський коледж культури і мистецтв), в якому із 1968 р. відкрито хореографічний відділ, де впродовж десятиліть навчаються та виховуються майбутні артисти танцювальних ансамблів, керівники хореографічних колективів та викладачі хореографії [15].

Одним із яскравих аматорських ансамблів народного танцю Тербовлянського коледжу культури і мистецтв є ансамбль фольклорного танцю “Джерело” (керівник – відмінник освіти України Галина Александрович), репертуар якого налічує понад 15 сценічних обробок старовинних танців Тернопільщини, в яких відображені давні традиції, звичаї та обряди жителів нашої місцевості, для прикладу: “Копана полька”, “Швець”, “Канада”, “Огородник”, “Голубка” та ін. [6].

Ансамбль фольклорного танцю “Джерело” є активними гостями у місцевих телепередачах “В колі друзів” та “Мое фольклорне Тернопілля”, неодноразово брав участь у фестивалі “Слов’янський вінок” (м. Таллін), у регіональних звітах-концертах (м. Київ), завжди є активним учасником у районних та обласних концертах, мистецьких дійствах.

Народний аматорський ансамбль народного танцю “Любисток” імені Ігоря Николишина центру культури і дозвілля Тербовлянської міської ради створений у 1989 р. з ініціативи заслуженого працівника культури України Ігоря

Николишина, який і очолив цей колектив (тепер керівник – Тарас Руневич), звання колективу присвоєно у 1991 р. У репертуарі НАТ “Любисток” понад 30 танцювальних номерів: “Опришки”, “Туцільська рапсодія”, “Купальська ніч”, “Циганський танець” і т. д. Колектив є активним учасником творчих звітів Тернопільської області у 1999 та 2003 рр. (м. Київ), лауреатами всеукраїнських та міжнародних конкурсів-фестивалів. Часто концертували у Польщі та Сербії, малими складами виступали у Німеччині, Франції, Португалії та Іспанії [8].

Народний ансамбль танцю “Яблуневий цвіт” Чортківського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Олександра Барвінського під керівництвом заслужених працівників культури України Наталії та Володимира Гудових створений у листопаді 1994р., звання присвоєно у 1996 р. [14].

Народний театр фольклорного танцю “Неопалима купина” Тернопільського вищого професійного училища № 4 імені Михайла Паращука діє з 2001 р. (керівник – заслужений працівник культури України Василь Починок).

У репертуарі колективу ігрові танцювальні дійства: жартівливий “Вулиця”, “Льон-льонк”, “Ігри і забави козацьких джур”, козацький танець-гра “Повзунець”, весільний жартівливий танець-гра з віником “Вінниче”, запальний “Аркан”, ліричний “Верба рясна” та ін.

Слід зауважити, що основу репертуару ансамблю складають побутові та сюжетні танці, побудовані на основі місцевого фольклору Тернопільщини: “Тернопільська весільна полька”, “Півторак”, фольклорно-хореографічна композиція “Ой мамуно, швець”, “Чорнокінецька полька” (записана керівником у селі Чорнокінці Чортківського району Тернопільської області), віночок фольклорних танців Західного Поділля (“Гора-полька”, “Волох”, “Канада”, “Швець”), весільна обрядова картинка Західного Поділля “Весільний калач”, великодні забави “Великодні дзвони дзвонять” [9].

22 січня 2009 р. колектив народного фольклорного театру танцю “Неопалима купина” під керівництвом Василя Починка був нагороджений Всеукраїнською літературно-мистецькою премією імені Братів Богдана та Левка Лепких за концертну діяльність у 2005 – 2008 рр. [12, 8].

Єдиним професійним танцювальним ансамблем у Західному Поділлі є академічний ансамбль танцю “Надзбручанка”, який було створено у 1959 р., згідно наказу Тернопільського обласного управління культури та з ініціативи обласного будинку народної творчості (тепер

Тернопільська обласна філармонія), з метою пропаганди хореографічного мистецтва серед населення Поділля [2, 102].

З 1961 по 1985 рр. керівництво ансамблю очолював Олександр Данічкін, який неодноразово організовував творчі експедиції зі збору фольклорного матеріалу Тернопільщини, а згодом на цьому ж матеріалі створював свої хореографічні картини. Із місцевої преси дізнаємось: “Його “Вихиляс” (у виконанні чоловічого складу), жартівлива мініатюра “Свати”, хореографічна композиція “Весілля”, іскрометні “Чабани” та “Копіруш”, “Обжинки”, “Швець”, “Кивун”, подільський танець “Варварка”, “Петрусь”, “Українська танцювальна сюїта” упродовж пів століття не сходять зі сцени, як в місті Тернополі, так і поза його межами” [18, 5].

З 2008 по 2013 рр. художнім керівником та головним балетмейстером ансамблю танцю “Надзбручанка” був заслужений працівник культури України Ігор Николишин, завдяки якому у 2012 р. колектив отримав звання “академічного” [16].

За роки своєї концертної діяльності учасники ансамблю дарували своє мистецтво глядачам різних країн світу, до прикладу: Болгарія (1986 р.), Німеччина (1988 р.), Канада (1990 р.), Франція (2002 – 2003 рр.), Словенія (2004 р.) Іспанія, Франція (2004 р.), Португалія та Іспанія (2005 р.), Сербія (2008 р.). Також колектив активно гастролював у Бельгії, Лаосі, Шрі-Ланці, Японії та США [2, 225].

У різні роки оркестром ААТ “Надзбручанка” керували: заслужений діяч мистецтв України Микола Шамлі, заслужений працівник культури України Анатолій Баньковський, Ігор Жигайло, Руслан Петрук, Яків Лірський. На сьогоднішній день керівником оркестру є Руслан Мищій, а головним балетмейстером – Юлія Якимчук.

Висновки. Дослідження діяльності зазначених танцювальних колективів зумовлене етнографічною та історичною цінністю в контексті сучасного відтворення реальної національної самобутності.

Таким чином, хореографічна культура Західного Поділля протягом багатьох років репрезентується кращими танцювальними ансамблями під керівництвом професійних хореографів, примножується новими народно-сценічними постановками, хореографічними композиціями, часто побудованих на матеріалі регіональної танцювальної традиції, завдяки яким танцювальне мистецтво, було і залишається дієвим чинником художньо-естетичного, національного виховання дітей та молоді.

Перспективи подальших розвідок у даному

напрямку є детальне вивчення репертуару танцювальних та фольклорно-етнографічних колективів Західного Поділля, виявлення структурно-композиційних танцювальних форм та їх характерних стилістичних ознак.

ЛІТЕРАТУРА

1. Архів Тернопільського обласного методичного центру народної творчості. Інформація про стан хореографічного жанру в галузі культури на Тернопільщині. 2018. 30 с.

2. Баньковський А., Лемішка Я. Тернопільська обласна філармонія як осередок культурного життя регіону (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.). *Молодь і ринок*. Щомісячний науково-педагогічний журнал. Дрогобич, 2017. № 6, с. 102.

3. Водяний Б. О. Народна інструментальна музика Західного Поділля: проблема еволюції традиційних форм музикування: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Київська державна консерваторія імені П. І. Чайковського, Київ, 1994. 19 с.

4. Гарасимчук Р. Народное искусство Тернопольской области УССР. *Советская этнография*. 1957. №1. С. 72–89.

5. Гнатюк В. Матеріали до української етнології: (в 22 т.) / Т. 12 : *Гайки*. НТШ у Львові, Етнографічна комісія. Львів, 1909. 267 с.

6. Губ'як В. Д. Фольклорні обереги духовності: посібник. Івано-Франківськ, 2001. 324 с.

7. Гуменюк А. І. Народне хореографічне мистецтво України. Київ, 1963. 235 с.

8. Керівник ансамблю народного танцю “Надзбручанка” Ігор Николишин: “Танцем я можу виразити все”. URL: <https://te.20minut.ua/ua-i-svit/kerivnik-ansamblyu-narodnogo-tantsyu-nadzbruchanka-igor-nikolishin-tan-173496> (дата звернення: 20. 12. 2019).

9. Кулявий В. Гори і не згасай, “Неопалима купина!”. *Русалка Дністрова. Український фольклорно-літературний альманах*. Число 1 (139). Січень, 2009.

10. Луговенко Т. Г. Специфіка розвитку аматорських хореографічних колективів народного танцю у 40–80 рр. ХХ ст. *Молодий вчений*. 2018. № 7 (2), С. 385–388.

11. Підлипський А. І. Аматорські колективи народно-сценічного танцю Тернопільщини другої половини ХХ – початку ХХІ століття. *Культура і сучасність*. 2018. № 1. С. 187–193.

12. Поліщук О. Яскрава зірка театру “Неопалима купина”. *Свобода*. 2009. 27 лют. С. 8.

13. Смоляк О. С. Весняна обрядовість Західного Поділля в контексті української культури: автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства:

17.00.03. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, Київ. 2005. 40 с.

14. Танцювальний колектив “Яблуневий цвіт” – переможець! URL: <http://www.chpu.te.ua/news/1569.html> (дата звернення: 21. 12. 2019).

15. Тербовлянське вище училище культури. URL: <http://tvuk.at.ua>. (дата звернення: 21. 12. 2019).

16. Федорців Н. У філармонії – двоє “академіків!”. *Місто*. 2012. № 50. 19 грудня.

17. Хай М. Українська інструментальна музика усної традиції: (Нотний збірник); запис, нотна редакція і транскрипції М. Хая, окремі транскрипції студентів історико-теоретичного та композиторського факультетів НМАУ ім. П. Чайковського. Дрогобич, 2011. 467 с., нот.

18. Чайківська Я. Як хлопець із Донецька Тернопіль прославив. *Вільне життя плюс*. 2016. (№ 19). 11 берез. С. 5.

19. Щур Л. Б. Танцювальні колективи Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. *Мистецька діяльність у соціокультурному просторі (25-літній творчий внесок факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка): колективна монографія / ред. Б. О. Водяний, О. С. Смоляк, З. М. Стельмашук*. Тернопіль, 2018. С. 212–237.

REFERENCES

1. Arkhiv Ternopilskoho oblasnoho metodychnoho tsentru narodnoi tvorchoosti (2018). [Archive of the Ternopil Regional Methodological Center of Folk Art]. *Information about the state of the choreographic genre in the field of culture in Ternopil region*, 30 p. [in Ukrainian].

2. Bankovskiy, A. & Lemishka, Ya. (2017). Ternopilska oblasna filarmonia yak osередok kulturnoho zhyttia rehionu (druga polovyna XIX – nachatok XX st.) [Ternopil Regional Philharmonic as the center of cultural life of the region (second half of XX – beginning of XXI century)]. “*Youth and market*”. *Monthly scientific-pedagogical journal*. Drogobych, Vol. 6, p. 102. [in Ukrainian].

3. Vodiani, B. O. (1994). Narodna instrumentalna muzyka Zakhidnoho Podillia: problema evoliutsii tradytsiinykh form muzykuvannia [Folk instrumental music of the Western Podillya: the problem of the evolution of traditional forms of music]. *Candidate's thesis*. P. Tchaikovsky Kyiv State Conservatory, Kyiv, p. 19. [in Ukrainian].

4. Harasymchuk, R. (1957). Narodnoe iskusstvo Ternopolskoy oblasti USSR [Folk art of the Ternopil

- region of the USSR]. *Soviet ethnography*, No. 1, pp. 72–89. [in Russian].
5. Hnatiuk, V. (1909). Materialy do ukrainskoi etnolohii: (v 22 t.) [Materials on Ukrainian Ethnology: (in 22 volumes)]. Vol. 12 *Haivky*, Shevchenko Scientific Society in Lviv, Ethnographic Commission. Lviv, 267 p. [in Ukrainian].
6. Hubiak, V. (2001). *Folklorni oberehy dukhovnosti: posibnyk* [Folklore Charms of Spirituality: a handbook]. Ivano-Frankivsk, 324 p. [in Ukrainian].
7. Humeniuk, A. (1963). *Narodne khoreografichne mystetstvo Ukrainy* [Folk choreographic art of Ukraine]. Kyiv, 235 p. [in Ukrainian].
8. Kerivnyk ansambliu narodnoho tantsiu “Nadzbruchanka” Ihor Nykolyshyn: “Tantsem ya mozhu vyrazyty vse” [The head of the folk dance ensemble “Nadzbruchanka” Igor Nikolishyn: “I can express everything with dance”]. Available at: <https://te.20minut.ua/ua-i-svit/kerivnik-ansamblyu-narodnogo-tantsyu-nadzbruchanka-igor-nikolishyn-173496> (accessed 20 Dec. 2019). [in Ukrainian].
9. Kuliavyi, V. (2009). Hory i ne zghasai, “Neopalyma kupyno!” [Mount and do not go out, “Burning pile!”]. *Mermaid of the Dniester. Ukrainian Folklore and Literary Almanac*, No. 1 (139), January. [in Ukrainian].
10. Luhovenko, T. H. (2018). Spetsyfika rozvytku amatorskykh khoreografichnykh kolektyviv narodnoho tantsiu u 40–80 rr. XX st. [The specifics of the development of amateur choreographic groups of folk dance in the 40–80’s of the twentieth century]. *Young scientist*, No. 7 (2), pp. 385–388. [in Ukrainian].
11. Pidlypskyi, A. I. (2018). Amatorski kolektyvy narodno-stsenichnoho tantsiu Ternopilshchyny druhoi polovyny XIX – pochatku XX stolittia [Amateur groups of folk-dance of Ternopil region of the second half of XX – beginning of XXI century]. *Culture and modernity*, No. 1, pp. 187–193. [in Ukrainian].
12. Polishchuk, O. (2009). Yaskrava zirka teatru “Neopalyma kupyna” [Bright star of the theater “Neopalyma kupyna”]. *Freedom*, February 27, p. 8. [in Ukrainian].
13. Smoliak, O. S. (2005). Vesniana obriadovist Zakhidnoho Podillia v konteksti ukrainskoi kultury [Spring ritual of Western Podillya in the context of Ukrainian culture]. *Doctor’s thesis*, M. Rylsky Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology of National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, 40 p. [in Ukrainian].
14. Tantsiuvalnyi kolektyv “Iablunevyi tsvit” – peremozhets! [Dance team “Apple Blossom” – Winner!]. Available at: <http://www.chpu.te.ua/news/1569.html> (accessed 21 Dec. 2019). [in Ukrainian].
15. Terebovlianske vyshche uchylyshche kultury [Terebovlya Higher School of Culture]. Available at: <http://tvuk.at.ua>. (accessed 21 Dec. 2019). [in Ukrainian].
16. Fedortsiv, N. (2012). U filarmonii – dvoie “akademikiv!” [In the Philharmonic there are two “academicians!”]. *City*, No. 50, December 19. [in Ukrainian].
17. Khai, M. (2011). *Ukrainska instrumentalna muzyka usnoi tradytsii: (Notnyi zbirnyk)* [Ukrainian Instrumental Music of the Oral Tradition: (Musical notes Collection)]. Recording, musical editing and transcriptions of M. Khai, separate transcriptions of students of the historical-theoretical and composing faculties of the P. Tchaikovsky National Musical Academy of Ukraine, Drohobych: Kolo, 467 p., notes. [in Ukrainian].
18. Chaikivska, Ya. (2016). Yak khlopets iz Donetska Ternopil proslavyv [As a guy from Donetsk Ternopil glorified]. *Free Life plus*, No. 19, March 11, p. 5. [in Ukrainian].
19. Shchur, L. B. (2018). Tantsiuvalni kolektyvy Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka [Dance groups of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University]. *Artistic activity in the socio-cultural space (25-year creative contribution of the Faculty of Arts of Ternopil V. Hnatiuk National Pedagogical University): collective monograph*. (Ed.) B. Vodianyi, O. Smoliak, Z. Stelmashchuk, Ternopil, pp. 212–237. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 10.01.2020

“Виховання є мистецтвом, використання якого зростатиме протягом багатьох поколінь”.

Іммануїл Кант
німецький філософ

